

Creatieve uitdaging:

Sweeney TODD

Het verhaal van Sweeney Todd is bij het grote publiek vooral bekend door een verfilming met acteur Johnny Depp in de hoofdrol, maar als musical (met muziek en teksten van Stephen Sondheim) gaat het verhaal al veel verder terug. In Nederland heeft producent OpusOne zich op het verhaal gestort en na een succesvolle serie in het Zonnehuis in Amsterdam, gaat de musical nu van 6 september t/m 11 november op tournee door heel Nederland. Wij spraken met Tobias Stolk (geluid) en Benno Barends (licht).

Fotografie Bob Bronshoff

Het verhaal gaat over de onterecht veroordeelde barbier Sweeney Todd (René van Kooten) op zoek naar wraak en zijn buurvrouw Mevrouw Lovett (Vera Mann), de eigenaresse van een slechtlopende bakkerswinkel. In hun opmerkelijke samenwerking vullen ze elkaar perfect aan: hij vermoordt zijn klanten en zij verwerkt de lichamen tot smakelijke pasteitjes. Bekroond met acht Tony Awards – inclusief Beste Musical – is dit Stephen Sondheim op z'n allerbest. De productie ligt in handen van OpusOne/ Zonnehuis Muziektheater, dat o.a. Eric Goossens (decor),

Benno Barends (licht), Tobias Stolk (geluid) en Joost van Wijmen (kostuums) in de arm nam. Vertaling en regie komen op het conto van Koen van Dijk.

EERDERE PRODUCTIES

Zoals veel van de mensen rond de productie van Sweeney Todd hebben ook Benno Barends en Tobias Stolk al de nodige eerdere producties voor OpusOne gedaan. "Ik heb de eerste 'The Normal Heart' versterkt in DeLaMar", geeft Tobias Stolk aan. "Dat was last minute, aangezien ze dat eerst onversterkt wilden doen, maar dat werd 'm niet. Dat was mijn eerste keer voor OpusOne, als freelancer. Daarna niet meer, totdat Koen van Dijk graag met mij 'Kiss of the Spider Woman' wilde doen en mij voorstelde aan Maarten Voogel, directeur van OpusOne. Sindsdien ben ik betrokken bij de meeste OpusOne producties." Benno Barends liep ooit stage bij OpusOne en was daarna o.a. eerste belichter bij de tour van 'Urinetown'. "Na die tour kreeg ik bij OpusOne de kans me verder te ontwikkelen als lichtontwerper. Niet meer in loondienst, maar onder mijn eigen naam. Vanaf 'Bommel in de nieuwe ijstijd', nu negen jaar geleden, heb ik alle producties ontworpen die OpusOne speelde."

DEZELFDE CLUB

Het Zonnehuis wordt sinds 2015 weer als theater gebruikt, geeft Barends aan: "Als test hebben we toen twee van onze tourende producties in Het Zonnehuis uitgetoetst. Dat bleek technisch een behoorlijke uitdaging, omdat het een monumentaal pand zonder voorzieningen is. Als basis zijn er op het podium twee trussen en in de zaal vier. De rest moeten we los inhuren. Ik heb Het Zonnehuis ook altijd als een locatietheater gezien." Wat volgens Barends prettig is, is het feit dat bij de producties stevast grotendeels met dezelfde club mensen wordt gewerkt: "Je weet precies wat je aan elkaar hebt en wat de dynamieken in de groep zijn. Ook kent iedereen de gebreken van Het Zonnehuis als theater, zoals bijvoorbeeld de toneelopening van maar 6,5 meter. Zo bedenken regisseur Koen van Dijk en decorontwerper Eric Goossens elke keer weer manieren om het speelvlak te ver-

groten, bijvoorbeeld door in de zaal te gaan spelen of het podium de zaal in te trekken."

TYPISCH

Volgens Tobias Stolk zijn er paar dingen heel typisch aan de manier van werken rond de producties: "De 'M-Lab-manier' van werken van Koen van Dijk pakt heel goed uit in samenwerking met de OpusOne-mentaliteit. Geen mega-budget, een korte – bijna onmogelijke – voorbereidings- en montagetijd, de combinatie van professionals en stagiaires, iedereen die 150% geeft omdat we allemaal vinden dat het moet lukken...het zijn dingen die je elke keer weer terugziet." Benno Barends kan het allemaal beamen: "Producent Maarten Voogel liet mij ooit de oude vervalten theaterzaal zien en vertelde toen dat het nooit haalbaar zou zijn hier nieuw leven in te blazen en het een rendabel theater te maken. Even later begonnen we toch

Het licht

Geleverd door Peter Peereboom
Productiebegeleiding
- 1 Robe DL7s spot
- 4 Robe 700E AT spot
- 8 Robe 700E AT wash
- 8 GLG Picollo RGBWA
- 7 P3 roundstrip 700W halogeen
- 1 Swefog Ultimate Oilcracker

Aangestuurd door de grandMA2
onPC met Command Wing van
Benno Barends Light Design

met het produceren van Kiss of the Spider Woman. OpusOne kenmerkt zich door altijd te kiezen voor iets onbekenders, maar wel sterk geschreven stukken. Combineer dat met een unieke locatie als Het Zonnehuis en je hebt een heel sterke voorstelling. De productietijd is kort en het budget klein, we moeten dus creatief omgaan met de minimale middelen die we hebben. Daardoor komen we met oplossingen die buiten de normale kaders gaan. Door de korte productietijd is het voortraject heel belangrijk. Bij alle drie de producties heb ik de show vooraf al geprogrammeerd, zodat we veel montagetijd besparen."

HELE UITDAGING

De productie van Sweeney Todd begon voor Barends echt toen hij het kartonnen decorontwerp van Eric Goossens onder ogen kreeg: "Die maquette en zijn idee erachter inspireerden mij meteen. Daarna ben ik gaan zoeken welke details in het decor erg belangrijk waren. Tijdens de eerste scriptlezing kreeg de toon van de voorstelling meer vorm. Nu kon ik gaan ontwerpen en dat begon met het aanvragen van offertes. Doordat ik met een klein budget nog niet wist welke leverancier mij welke spots zou kunnen leveren, moest ik dit weten voor ik kon gaan tekenen." Het was volgens Barends snel duidelijk wat het plaatje op het toneel moest gaan worden: een duister lichtontwerp met veel gebruik van voetlicht. "De grootste uitdaging was de hoeveelheid decor en speeloppervlak uitlichten. Doordat het decor door de hele zaal stond en de spelers niet alleen op het podium, maar ook door de zaal speelden, had ik een enorm groot oppervlak om te belichten, terwijl ik het juist donker en intiem wilde houden. Dat betekent dat ik veel armaturen moest gebruiken. Een hele uitdaging, want er was maar een klein budget."

Controllux

NOW THERE IS MEGA

ROBE[®]

THE NEW REFERENCE POINT

www.robelighting.com

Controllux is exclusive distributor of ROBE for the Benelux

Theater

TV & Film

Entertainment

Architectural

Rigging

Consumables

Controllux BV

Controllux BVBA

Tel.: +31 (0)88 444 6 444
E-mail: info@controllux.nl

Tel.: +32 (0)13 480 600
E-mail: info@controllux.be

Via www.controllux.com heeft u direct toegang tot onze webshop.

Uw ideeën,
onze oplossingen.

GEKKE HOEKEN

Door een deel sponsoring door Joost Smit en inhuur bij Lichtwerk, was de lichtset als volgt opgebouwd: acht LED-bars om het decor in de zaal mee aan te lichten, een hoop kleine LED-parren om op de voorrand en in het decor te verwerken en 8 LED moving heads samen met 14 Robe 250's verdeeld over het podium en de zaal. "Niet mijn eerste keus qua lichtset, omdat ik liever spots met een grote hoek had, maar wel de kwantiteit dit het nodig had", legt Barends uit. "Waar het voorprogrammeren een hoop tijd in de montage scheelt, ben ik wel in de fout gegaan. Toen we de lichtset hadden gebouwd, had ik geen tijd om rustig door mijn standen heen te gaan en eens te kijken wat ik nou eigenlijk had gemaakt. Tijdens de montage zijn we er zó hard doorheen gegaan dat ik alleen maar probeerde bij te benen en iedereen goed in het licht wilde zetten, zónder dat ik tijd had om kritisch naar mijn werk te kijken. Waar ik tegenaan liep is dat de kleuren in mijn pre-visualisatie totaal niet overeenkwamen met de realiteit. Doordat de set voor een groot deel uit LED bestond, viel alles paars uit en de bundels waren allemaal veel smaller dan ik zou wil-

len. De volgende dag kon ik rustiger naar mijn ontwerp kijken en heb ik er een nieuwe draai gegeven. Door de smallere bundels ben ik meer met gekke hoeken gaan werken, waardoor het iets industriëels kreeg. Het paars heb ik er grotendeels uitgetrokken."

SPOOKY

De gestelde kaders in het ontwerp zaten 'm volgens Barends vooral in de ruimte: "Doordat er overal gespeeld werd moest er ook overal licht zijn, terwijl er weinig punten zijn om een lamp op te hangen. Koen had een hele specifieke vraag. Er moest een lichtstreep op de ogen van Sweeney als hij op het voortoneel staat. Ook moest er een sleutelgat op het hoofd van de rechter geprojecteerd worden. Na testen met 5 graden profielen bleek het sleutelgat niet te werken, maar de streep over de ogen ging lukken. De profiel hing aan de balkonrand, zodat de hoek zo laag mogelijk was en de kans dat René van Kooten er goed in zou gaan staan het grootst was. Het sleutelgat hebben we groter gemaakt en op de deur gezet." Al met al had het allemaal een 'spooky' lichtontwerp tot resultaat: "Dat komt door het vele voetlicht en de gekke hoeken. Door

vaak weinig frontlicht te gebruiken was het duister. De verzadigde kleuren geven een ongrijpbare realiteit en zo ben je als kijker niet meer in een theaterzaal, maar wordt je echt in het verhaal gezogen. In een paar woorden: duister, spooky en verzadigd."

LOSLATEN

Ook op het gebied van geluid waren er de nodige uitdagingen, geeft Tobias Stolk aan: "In Het Zonnehuis zijn de akoestiek en enscenering sowieso altijd uitdagingen. Je hebt een aantal scènes met acteurs voor de speakers. De opening is zelfs met bijna alle acteurs voor de speakers. Dan moet je wel goede microfoons hebben én een speakersysteem waarmee dat gaat lukken. Het is uiteindelijk een combinatie van Alcons speakers en DPA-microfoons geworden. Ik moet bekennen dat ik nog meer speakers in de ruimte had geplaatst om de plaatsing van de stemmen mee te laten lopen met de acteurs die door de zaal liepen, maar dat bleek een behoorlijke uitdaging. Uiteindelijk heb ik - ook vanwege de korte montagetijd - besloten om het idee los te laten. Jammer, maar ook dat hoort erbij." Toch is Stolk tevreden met het resultaat: "Ik denk dat het

Meet the **CHIMP**

Infinity® Chimp Light Controllers: the ultimate in user-friendly design. Based on standard programming syntaxes with encoders and hard-keys, these compact light controllers offer access to familiar screens and will allow you to quickly program a great show.

www.infinity-intelligent-light.com · Phone: +31-(0)45-5667701 · Mail: infinity@highlite.nl

S-Series
BUILT STRONG

Sound and Light
Import

soms groter klinkt dan je zou verwachten met een klein orkest en een kleine cast. Dat kan ook alleen als de arrangementen fantasistisch zijn en er formidabel gezongen wordt!”

HUISSYSTEMEN

Op de vraag of er aan het geluidsplan iets veranderd is nu de voorstelling op tournee gaat, reageert Stolk: “Het enige dat veranderd is, is dat de speakers niet meegaan. We gaan het op de huissystemen van de theaters draaien. Dat is wel een uitdaging, hoewel vrijwel alle theaters een goed systeem hebben en er mensen serieus zijn bezig geweest om het te optimaliseren voor de zaal. Dat neemt overigens niet weg dat ik kritisch elk systeem zal checken om te zien of het ook wel klopt met mijn werkwijze. Een eigen speakersysteem meenemen blijft een kostbare zaak en zoals gezegd hebben vrijwel alle theaters systemen met aantallen speakers en een inregeltijd die ik me niet kan veroorloven.”

ESSENTIEEL

Ook voor het lichtplan van Benno Barends zijn er uiteraard wat veranderingen. “Sweeney Todd is op maat gemaakt voor Het Zonnehuis en dat is geen theater met zaalbruggen en een podium met om de 20 centimeter een trek”, legt hij uit. “Sterker nog, het meeste van de voorstelling speelde zich niet af op het podium, maar ervóór. Er hing veel van het bewegend licht in de zaal. Daardoor kon ik heel makkelijk op elke plek een speciaaltje maken of het decor meer laten spreken. Om dit te vertalen naar een lijsttheater, maar toch het gevoel te geven

dat je als kijker er tussenin zit, zal ik meer gebruik moeten maken van het conventionele licht in de zaalbruggen.” Dat geeft Barends minder vrijheid om tijdens de montage snel iets te veranderen of toe te voegen. “Gelukkig ken ik de voorstelling erg goed en weet ik al meer dan wanneer we dit voor de eerste keer zouden monteren. Toch zijn er een paar dingen die voor deze voorstelling essentieel zijn. Zo moet de streep over de ogen van René van een spot zo recht mogelijk van voren komen. Voor de streep heb ik gekozen voor een Robe DL7s. Deze spot kan op grote afstand heel nauwkeurig snijden. Ook heb ik een custom gobo laten maken van een sleutelgat. Het sleutelgat is maar één millimeter groot. Hiermee kan ik

Het geluid

Geleverd door TPS

- Behringer X32 mixer
- 2 x Midas DL16 stagerack
- 18 x Sennheiser EW-100 zenders
- 18 x DPA 4061
- 2 x DPA 4099
- 5 x tablet voor personal 40ch. moni-tormix orkest
- 5 x 5 inch active monitor orkest
- 6 x 8 inch monitors voor cast
- 4 x SSM 4 inch frontfills

nu wel op het hoofd of op de borst van de rechter projecteren. De uitdaging tijdens het touren is hier een goede plek in de zaal voor de vinden. Om zo recht mogelijk van voren te komen zal de spot waar mogelijk aan de balkonrand, bij de FOH, in het regiehok of in de zaalbrug moeten. Ook zal ik in mijn kleurgebruik op personen minder verzadigd gaan om de kostuums van Joost van Wijmen er beter uit te laten komen.”

ZIN IN

Op het moment van schrijven moet de tournee nog beginnen, maar beide heren hebben er alvast zin in: “Ik ben trots op deze productie. Het is complex en was een enorme uitdaging, maar ik kijk er echt naar uit om te gaan touren met deze fijne groep mensen.” Voor Barends geldt hetzelfde: “Ik ben heel trots op het feit dat ik aan zulke mooie producties mag werken, met een geweldig team en voorstellingen die echt iets te vertellen hebben.”

www.sweeneytoddmusical.nl

